

سیاست خارجی، نیازمند اجماع گفتمانی

در مذاکرات وین شاهد هستیم که با وجود تمایل تیم مذاکره کننده جدید ایرانی به ایجاد شرایط و توافقات جدید، در نهایت قرار بر این شد تا ادامه مذاکرات بر اساس توافقات صورت گرفته در شش دور اخیر که در دولت قبل انجام شده بود، صورت بگیرد و حتی سیستم رد و بدل کردن پیغام با آمریکا توسط سایر طرف‌های برجام در صورت لزوم جای خود را به مذاکرات مستقیم با این کشور بدهد.

به گزارش سایت خبری پرسون، محمد مهدی مظاهری استاد دانشگاه نوشت: در عرصه منطقه‌ای نیز هر چند گفت‌وگوها با عربستان به روال قبل به صورت لاکپشتی در جریان است، باز هم عمان و قطر به عنوان کشورهای همسایه‌ای عرب که مناسبات نسبتاً دوستانه‌تری با ایران دارند، میزبان وزیر امور خارجه کشورمان بودند تا بتوانند در صورت امکان کمکی به گشایش اوضاع نابسامان منطقه بکنند. در سفر به چین نیز آغاز اجرایی شدن توافق بیست و پنج ساله‌ای که قبلاً مذاکرات و بحث‌های نهایی در مورد آن صورت گرفته بود، با همان شرایط و وضعیت سابق اعلام شد.

سفر رئیس‌جمهور کشورمان به روسیه نیز به نظر می‌رسد دستاورد ملموسی نداشته و صرفاً محل برخی رایزنی‌ها بوده است. هر چند که این امر نیز مسبوق به سابقه است و پوتین بار دیگر نشان داد تا زمانی که نتواند با ورق ایران، دست بالایی در بازی‌های منطقه‌ای و جهانی به دست آورد، نه تنها حاضر نیست گامی مثبت به نفع کشورمان بردارد، بلکه حتی در مواردی آداب اولیه دیپلماتیک را نیز در برخورد با رئیس‌جمهور کشورمان رعایت نمی‌کند و با وقاحت به سخنگوی دولت آمریکا تبدیل می‌شود و سعی می‌کند گزینه «توافق موقت با غرب» را به بهایی گزاف به ایران بفروشد! بنابراین عرصه سیاست خارجی هر چند پر رفت و آمد و حاوی تحولات بسیار بوده، اما مرور دستاوردها و نتایج آن نوعی تداوم در سیاست‌های ایران و طرف‌های مقابل ایران را نشان می‌دهد.

البته تشابه سیاست خارجی دولت قبلی با دولت کنونی ایران فی نفسه چیز بدی نیست و حتی می‌تواند نشانه شکل‌گیری نوعی بلوغ، رویکرد واقع‌گرایانه و مبتنی بر عقلانیت در عرصه روابط خارجی باشد؛ با این وجود تأسف بار این است که برای برخی که بیش از منافع ملی، دل در گرو منافع جناحی، گروهی و حتی فردی دارند، همین سیاست‌ها زمانی که از سمت جناح مقابل اجرایی می‌شود، خیانت، وطن‌فروشی، وادادگی در برابر غرب و... تلقی می‌شود، اما حال که از سوی جناح خودی به کار گرفته می‌شود، سراسر حکمت آمیز و در جهت منافع ملی تعبیر می‌شود.

البته در مقطع کنونی نیز برخی فعالان جناح مقابل از پای ننشسته‌اند و با پررنگ کردن مشکلات و نقاط ضعف سفرهای خارجی مقامات فعلی کشورمان می‌کوشند ناکارآمدی، نابلدی و بی‌تجربگی آنها را به رخ بکشند و دیپلمات‌ها و مذاکره‌کنندگان کشور را ضعیف و غیر قابل اعتماد جلوه دهند. غافل از اینکه در هر دو مقطع (دولت قبلی و دولت کنونی) کشورهای رقیب و دشمن با چشم‌هایی کاملاً باز نظاره‌گر دعوای درون گروهی و جناحی ما بوده و هستند، نهایت بهره را از آن می‌برند و با مشاهده این درگیری‌ها و خودزنی‌های داخلی، موضعشان را قوی‌تر کرده و بر سخت‌گیری و شروط غیر منطقی‌شان در قبال ایران می‌افزایند؛ معضلی که دود آن به طور مستقیم به چشم ملت ایران می‌رود و بار فشارهای مضاعف بر آنها را سنگین‌تر می‌کند.

نکته قابل تأملی که در اینجا وجود دارد و یکبار برای همیشه باید سر آن به توافق برسیم این است که به دلیل حساسیت‌های خاص عرصه سیاست خارجی و تأثیرات گسترده و مستقیم آن روی منافع، امنیت و اقتصاد و معیشت کشور، این حوزه باید در محدوده خط قرمز تسویه حساب‌های سیاسی قرار بگیرد و به هیچ عنوان به عرصه‌ای برای جولان برنامه‌ها و بازی‌های سیاسی و جناحی تبدیل نشود. کشور ما در سال‌های اخیر تحریم‌ها و مشکلات بی‌سابقه‌ای را متحمل شده و این امر هزینه‌های زیادی برای مردم ایران داشته است؛ بنابراین در مقطع کنونی اولویت همه دلسوزان مردم و کشور باید رفع این تحریم‌های ظالمانه و بازگرداندن کشور به مسیر تعامل طبیعی با جهان خارج باشد.

این امر میسر نمی‌شود مگر اینکه ما بتوانیم در عرصه داخلی به نوعی اجماع گفتمانی پیرامون بسیاری از مسائل به ویژه در حوزه جهتگیری‌های سیاست خارجی برسیم. در شرایطی که توازن و سلسله مراتب قدرت در عرصه بین‌المللی نسبت به سال‌های اولیه انقلاب اسلامی تا حدودی متحول شده و اصل «نه شرقی- نه غربی» نیز با اما و اگرهای داخلی مواجه گردیده، لازم است تصمیم‌سازان عرصه سیاست خارجی کشور با مشورت و همفکری عقلای جامعه و متخصصان و کارشناسان زبده و دلسوز از همه طیف‌های سیاسی، پیرامون جهتگیری‌ها و ابزارهای سیاست خارجی و نحوه تعامل موفق با جهان به یک اجماع جدید برسند و اصولی را طراحی و مشخص کنند که هم جوابگوی نیازهای ایران امروز باشد و هم ریشه جناح بازی در عرصه سیاست خارجی را بخشکاند.

توجه: مطلب مندرج صرفاً دیدگاه نویسنده است و رسانه پرسون در قبال آن هیچ موضعی ندارد.

منبع: آرمان ملی